

**Střední zdravotnická škola a vyšší odborná škola Cheb
Hradební 58/10, 350 02 Cheb**

Maturitní témata k profilové ústní zkoušce

Obor vzdělání: Sociální činnost

Předmět: Psychologie a pedagogika

Školní rok: 2022/2023

Termín: jarní, podzimní

Třída: 4. B

Vyučující: Mgr. Vladimíra Břeňová

1. Psychologie a pedagogika jako věda

- vysvětlení pojmu, cíle, psychologické disciplíny, metody psychologie
- význam psychologie a pedagogiky pro pracovníky v sociálních službách
- pedagogické disciplíny se zaměřením na speciální pedagogiku, metody speciální pedagogiky

2. Fylogeneze a ontogeneze psychiky člověka

- vymezení pojmů ontogeneze, fylogeneze, nervová soustava, reflexní činnost
- základní funkce psychiky, společenská podmíněnost psychiky
- periodizace lidského věku
- výchova jako specifická lidská činnost člověka a společnosti, činitelé výchovy, pedagog, vychovávaný jedinec, výchovně-vzdělávací prostředky

3. Osobnost pracovníka v sociálních službách

- předpoklady pro výkon povolání, profesionální chování pracovníka v sociálních službách
- psychologické předpoklady pro výkon profese
- profesionální deformace
- arteterapie a muzikoterapie, význam, členění, využití v práci pracovníka v sociálních službách

4. Úvod do psychologie osobnosti

- vymezení pojmu osobnost – biologická, psychologická a sociální determinace, činitelé ovlivňující osobnost
- současné aktuální problémy rozvoje osobnosti žáka, studenta, učitele, vychovatele
- pedagogický utopismus, optimismus, pesimismus, realismus

5. Typologie osobnosti

- typologie osobnosti dle – Hippokrata, Eysenka, Kretschmera, MBTI typologie
- vliv temperamentu na prožívání a chování v nemoci
- sociální a pedagogická komunikace, vztah vychovávaného a vychovávajícího
- žák v současné škole – nadaný žák, neúspěšný žák

6. Poznávací procesy osobnosti

- čítí a vnímání, výběrovost vnímání, kvalita vjemu, adaptace vnímání, smyslové klamy a jejich příklady
- představy, fantazie, řeč – druhy řeči
- arteterapie – vymezení pojmu, význam, rozdělení, příklady využití technik v arteterapii

7. Motivační procesy a psychické stavy

- city (vyšší a nižší), vlastnosti citů, projevy citů, citové stavy
- vůle, průběh volního jednání
- pozornost, druhy pozornosti, vlastnosti pozornosti
- motivace ve výchově, funkce, zdroje motivace v oblasti edukace, možnosti pedagoga volného času v oblasti motivace a smysluplného trávení volného času

8. Paměťové procesy

- paměť, druhy paměti, fáze ukládání informací do paměti, faktory ovlivňující paměť, křivka zapomínání
- učení, druhy učení, způsoby efektivního učení
- specifické poruchy učení, vztah rodinné a institucionální výchovy, spolupráce rodiny a školy

9. Myšlení a řeč

- vymezení pojmu myšlení, druhy myšlení, myšlenkové operace
- druhy řeči, rozhovor a druhy rozhovoru, jejich význam pro pracovníka v sociálních službách
- logopedie vysvětlení pojmu, etiologie, diagnostika, klasifikace, specifika výchovy a vzdělávání, kompenzace, integrace

10. Vývojová PSK I.

- tělesný, psychický a sociální vývoj v prenatálním a perinatálním období, novorozeneckém a kojeneckém období
- charakteristika zdravého novorozence
- somatopedie, etiologie, diagnostika, klasifikace, specifika výchovy a vzdělávání, kompenzace, integrace

11. Vývojová PSK II.

- tělesný, psychický a sociální vývoj v předškolním a mladším školním věku
- problematika školní zralosti, lateralita, školní fobie
- projevy LMD (včetně syndromů ADD, ADHD), vzdělávání žáků se znevýhodněním či handicapem

12. Vývojová PSK III.

- tělesný, psychický a sociální vývoj v období dospělosti, krize středního věku a její řešení
- ontogenetický vývoj v období stáří, faktory ovlivňující stárnutí, způsoby adaptace na stáří
- problematika volného času u seniorů, zásady aktivizace a výchovně vzdělávacích činností

13. Socializace osobnosti

- socializace, činitele ovlivňující socializaci, druhy sociálního učení
- sociální percepce a interakce, chyby sociální percepce
- význam výchovy a sebevýchovy, vývojové úrovně
- cíle výchovy individuální a sociální, cíle obecné a konkrétní

14. Poruchy socializace

- šikana, lhaní, záškoláctví, krádeže
- etopedie, etiologie, diagnostika, klasifikace, specifika výchovy a vzdělávání, kompenzace, integrace

15. Sociální komunikace v profesi sociálního pracovníka

- verbální, neverbální komunikace, struktura komunikace
- evalvační, devalvační jednání
- specifické komunikační techniky a dovednosti
- opožděný vývoj řeči a jeho prognóza

16. Sociální skupiny

- vymezení pojmu sociální skupina, dělení sociálních skupin, vlastnosti sociální skupiny
- role, pozice ve skupině, konflikt sociálních rolí, skupinové normy a sankce
- prostředí a výchova, typologie prostředí (z hlediska stimulace a inhibice)
- vztah rodinné a institucionální výchovy, spolupráce rodiny a školy

17. Náročná životní situace

- stres, frustrace, deprivace, zvládání stresových situací
- syndrom vyhoření v profesi sociálního pracovníka, prevence syndromu vyhoření, supervize
- rodina a postižené dítě (fáze, raná péče)
- DMO vymezení pojmu, příčiny, formy, socializace dítěte s DMO

18. Psychologická problematika sluchově handicapovaných klientů

- surdopedie, etiologie, diagnostika, klasifikace, specifika výchovy a vzdělávání, kompenzace, integrace
- přístup a komplexní péče o smyslově postižené

19. Psychologická problematika zrakově handicapovaných klientů

- tyflopédie, etiologie, diagnostika, klasifikace, specifika výchovy a vzdělávání, kompenzace, integrace
- přístup a komplexní péče o zrakově postižené

20. Psychologická problematika klientů s duševním znevýhodněním

- psychopedie (mentální retardace, demence, duševní choroby), etiologie, diagnostika, klasifikace, specifika výchovy a vzdělávání, kompenzace, integrace
- přístup a komplexní péče o klienty s duševním znevýhodněním

21. Psychologická problematika klientů se specifickými projevy v chování

- PAS, etiologie, diagnostika, klasifikace, specifika výchovy a vzdělávání, kompenzace, integrace
- klasifikace speciální pedagogiky, základní terminologie (defekt, defektivita, handicap)
- stupně socializace, přístup ke klientům se specifickými projevy v chování

22. Problematika pubescence a adolescence, periodizace

- tělesný, psychický a sociální vývoj staršího školního věku, období dospívání
- volný čas – pojem volný čas, funkce volného času, problematika volného času z vybraných hledisek (pedagogické, psychologické, zdravotně-hygienické, sociálně-psychologické, ekonomické a politické)

23. Psychické potřeby, psychická deprivace

- vymezení pojmu, příčiny deprivace, projevy, diagnostika
- sociální dopad na osobnost jedince, možnosti nápravy
- hra jako prostředek výchovy a vzdělávání (vymezení pojmu hra, význam hry, rozdělení her, zásady pro přípravu her)

24. Zvláštnosti sociálně-patologického chování

- vymezení pojmu závislost, druhy závislostí, dopad na bio-psycho-sociální oblast
- specifika přístupu (rehabilitace, terapie a poradenství), integrace závislých osob do společnosti
- prevence závislostí
- muzikoterapie – vymezení pojmu, význam, rozdělení, příklady využití technik v muzikoterapii

25. Psychologická problematika klientů se sociokulturním znevýhodněním

- vymezení pojmu sociokulturní hendikep, dopady na vzdělání, práci, osobní život jedince
- integrace handicapovaných dětí a osob, specifika přístupu, adaptace
- pojem výchova, cíl a funkce výchovy ve společnosti, vymezení obecných rysů výchovy

Témata byla projednána a schválena na jednání OK – SČ dne 19. 9. 2022

Schválil: Mgr. Zdeněk Hrkal